

ПРИЧЕТНІСТЬ ДО ТВОРЧОЇ СКАРБНИЦІ НАРОДУ

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Звичайно, кожен вихователь ДНЗ знає, що виховання справжніх патріотів своєї Вітчизни необхідно починати змалечку. А невичерпним джерелом для патріотичного

Світлана Верещак, вихователь-методист Лариса Птушинська, психолог Ольга Кухаренко та музичний керівник Віталіна Карпюк.

Господина

Світлиці, кандидат філологічних наук, доцент Ірина Комінярська радо зустріла гостей. Ознайомлення з експозицією Етнографічної світлиці науковець здійснила у двох форматах: для маленьких відвідувачів і для їх вихователів. Діти почули розповіді про українську сорочку-вишиванку та рушники, про старовинний домашній посуд і різне

експонатів. Було наголошено, що значну частину художніх виробів подарували випускники та нинішні працівники і студенти академії, котрі їх отримали як спадок від далеких родичів, які творили ці справжні дива народних художніх ремесел ще у минулому і позаминулому століттях. Окремо йшлося про символіку й обереговий зміст традиційних елементів українського одягу та національного побуту.

Готуючись до екскурсії в країну творчості, Ольга Криволіс поставила перед собою мету: ознайомити дітей з експонатами Етнографічної світлиці, розвивати інтерес, увагу, уяву, вміння передавати свої почуття від побаченого і почутого, виховувати любов до Батьківщини і народного мистецтва. У своїй роботі вона використовувала легенди та вірші українських авторів про народні сим-

на запитання вихователя, дружно відгадували загадки, а в результаті — вони провели незабутню мандрівку в країну народного мистецтва і разом із наставниками відчували свою причетність до скарбниці духовних цінностей рідної землі.



і морального виховання дітей дошкільного віку є народні звичаї, обряди і традиції. Саме цій важливій виховній проблемі надає великого значення вихователь ДНЗ №3 м.Кременця Ольга Криволіс. У рамках співпраці дошкільного закладу з Кременецькою гуманітарно-педагогічною академією ім. Тараса Шевченка педагог організувала екскурсію-андрівку дітей до Етнографічної світлиці рідної альма-матер.

Дитячий десант супроводжувала делегація педагогічних працівників дошкільного закладу на чолі із завідувачем Ольгою Михно та методистом міськвню Оленою Ішук. Разом з дітьми в гості завітали вихователі Оксана Авдійчук, Наталя Левчук, Тетяна Кулінчук, Сніжана Романюк (II молодша група), Ольга Бакуліч і Лілія Камінська (середня група), Лариса Білосевич, Наталя Сорочинська, Анна Бендасюк, Світлана Нестерук (старша група), а також методист



хатнє начиння, навіть притчу про дідову колиську. Педагоги ДНЗ отримали інформацію про особливості та географію збору матеріалів для Світлиці, про авторів представлених

воли й обереги, а також символічну скриню із загадками народознавчої тематики.

Діти зацікавлено розглядали витвори рук народних умільців, активно відповідали

Виступ науково-педагогічного працівника академії, доцента Ірини Комінярської та заняття-екскурсія, проведене вихователем дитячого садка Ольгою Криволіс, у сукупності склали оригінальне інноваційне дійство: цікаве й у виховному плані важливе для дітей та інформаційно насичене й у методичному аспекті корисне для педагогів дошкільного закладу.

В загальному, заняття педагога ДНЗ з дітьми дошкільного віку на навчальній базі академії з участю нашого науковця черговий раз підтвердило необхідність постійної співпраці вищого закладу освіти з дошкільними, шкільними та позашкільними навчально-освітніми установами.

Ольга СТАВІНСЬКА, бібліотекар

Кожна нація, кожен народ, навіть кожна соціальна група має свої звичаї та традиції, що склалися протягом багатьох століть і освячені часом. Саме тому кожен народ на землі ревно береже творчий спадок попередніх поколінь у мові, звичаях, традиціях, моральних цінностях. Родовідна пам'ять — явище в українському побуті унікальне. В давнину необхідно було знати поіменно свій родовід від п'ятого чи навіть сьомого коліна. Пам'ять про своїх предків була природною потребою. Триматися свого родоходу, оберігаючи в такий спосіб сімейні реліквії і традиції та передаючи їх у спадок наступним поколінням, було обов'язком. Тільки осмисливши минуле, пізнавши витoki своєї культури та історії, можна зрозуміти сьогодення й уявити майбутнє. Пропонуємо бібліографічний огляд літератури, який ознайомить читачів з національною своєрідністю українців, їх духовною спадщиною, світоглядом, традиційно-побутовою культурою.

У книзі С. Черепанова «Філософія родознавства» розглянуто буття людини у просторі культури, поняття «рід — покоління», духовність родинного середовища, цінності національної культури, традиційну родинну обрядовість українців, форми збереження історичної та родової пам'яті, теоретичні аспекти генеалогії, методи дослідження родо-воду в контексті гуманітарно-культуротворчої стратегії філософії освіти. Розрахована на широке коло читачів.

Зачатки родознавства як етнічної культури по-стали в період зародження українського етносу. Про сукупність матеріальних і духовних цінностей, вироблених українським народом в період XIX — першої половини XX століття, йдеться в книзі О. Борак «Україна: етнокультурна мозаїка». В етнокультурологічних нарисах, присвячених традиційному буттю пересічного українця, йдеться про свята й будні, звичаї та обряди, повір'я і символіку тощо. Разом зі свідченнями очевидців, узагальненнями дослідників та маловідомим ілюстративним матеріалом з архівів та майстерень усе це складає своєрідну мозаїчну панораму народного світосприйняття. Книга корисна для всіх, хто цікавиться українською минувиною.

Важливу роль у своєму світосприйнятті наші предки надавали символам. Про символіку як інструмент пізнання історії українського народу пропонуємо навчальний посібник для студентів ВНЗ «Словник символів культури України» за загальною редакцією В. Коцура. Посібник має на меті прилучити читачів до невичерпної криниці світової та української символіки. У Словнику подано інформацію про найважливіші наукові, філософські, художні, міфологічно-релігійні, побутові символи українців. Автори намагаються охопити значні часові періоди існування певного символу, ареал його побутуван-

ІЗ КРИНИЦІ СВОГО РОДОВОДУ

ня. Словник уміщує близько 380 словникових статей та 450 термінів-символів.

Про національні свята й обряди, сімейну обрядовість, народні знання та світоглядні уявлення, вірування, правила поведінки в храмі, народну кулінарію, розповідає енциклопедія українського родознавства «Твоя країна — Україна» (укладач Н. Кусайкіна). Пропоноване видання містить повір'я, прислів'я, приказки, у стислій формі знайомить із виховними традиціями, символікою кольорів та квітів, писанок і народних вишивок.



Заглиблюючись у пізнання свого етнічного коріння, переконуємося, що наші пращури були розумними педагогами. Їх давня педагогічна культура і виховний досвід зберігаються у традиціях сімейного виховання, основою яких є рідна мова, фольклор, міфологія, символіка, народне мистецтво, національні традиції, звичаї, обряди, ігри та іграшки тощо.

Українську народну педагогіку тисячоліттями створював сам народ. Етнопедагогіка сьогодні стала невичерпною скарбницею навчальних і виховних засобів вітчизняної педагогіки. У навчальному посібнику В. Мосіяшенка «Українська етнопедагогіка» висвітлено суть української етнопедагогіки, її основний зміст, завдання, здобутки, принципи, ідеали, самотутні риси, охарактеризовано історичні українські народні виховні традиції. Автор наголошує: «Народна педагогіка — це усний багатотомний підручник виховання і навчання дітей, що з найдавніших часів зберігається в пам'яті народу і передається від покоління до покоління».

Тему родинної педагогіки розкрито в дослідженні вітчизняних науковців А. Кузьмінського та В. Омеляненка «Педагогіка родинного виховання». Це один із перших в Україні навчальний посібників з родинного виховання. Його особливість полягає в тому, що виховання дітей в сім'ї розглядається на основі надбаних вікових традицій, звичаїв, вірувань українського етносу, з урахуванням особливостей національної ментальності, а процес виховання дитини подається у різноманітних аспектах морального, фізичного, трудового, розумового й естетичного виховання.

Форми пізнання й самопізнання українського народу, закономірності і механізми формування його світогляду, ментальності розкриває лікар-психотерапевт О. Стражний у своєму дослідженні «Український менталітет: Ілюзії. Міфи. Реальність». Ця книжка розширює межі традиційного, прямо скажемо — шаблонного, уявлення про світогляд українців, по-своєму відповідає на запитання, хто такий українець, чим мешканці України відрізняються від європейців тощо. Аналізуються різні аспекти життя українців, доводиться, що історичний і генетичний зв'язки між поколіннями, з яких «склалася» українська нація, не уривалися, і сучасні українці несуть в собі риси, що формувалися протягом тривалого часу. Оригінальна систематизація матеріалу, «фірмовий» стиль автора та позитивний заряд, який несе це видання, роблять його унікальним.

Розвиток науки про Україну та українство сягають передісторичних часів, а основні віхи пов'язані з державотворчими процесами XIX — XX століть. Саме на цьому історичному тлі актуалізувалася потреба в науці, яка охоплювала б широкий спектр знань про Україну, її народ. Україністика як наука досліджується в «Історії родознавства» для студентів ВНЗ за редакцією П. Кононенка, де розкрито предметну специфіку, особливості концептуальних побудов українства на різних етапах розвитку. Прислужиться для студентів вищих навчальних закладів і для всіх, кого цікавить історія науки про самопізнання українського народу.

Книги, представлені в огляді, спонукають до роздумів. Народні звичаї та традиції — це криниця, котра об'єднує покоління. Діди, прадіди копали колодязі, а пити з них і оберігати пам'ять родоходу — нам, онукам, прийдешнім поколінням. Задля неперервності родоходу, очищення від замулення джерел духовності, віри нашого народу нам усім необхідно докласти зусилля, щоб цей зв'язок поколінь не перервався. Бо лише завдяки історичній пам'яті людина стає особистістю, народ — нацією, а країна — державою.